

EMLÉKEZÉS AZ ÚTRA, MELY VEZET A MÚLTBAN, JELENBEN ÉS JÖVŐBEN

Ma, 2009. április 2-án, itt Kovásznán, a Kőrösi Csoma Sándor Napok megnyitóján emlékezünk és jövőt is akarunk formálni.

Emlékezünk egy tudós férfiúra, aki egy kicsi székely faluból elindult megkeresni az őshazát, azokat a gyökereket, amelyek a magyarok múltját őrzik. Emlékezünk az ÚT-ra, amelyet a település jeles szülöttje bejárt, arra az útra, amely mindig emlékeztet bennünket gyökereinkre, amelyet Kőrösi Csoma Sándor a saját életútjában, személyes elkötelezettségében is bejárt, s amely út mind a mai napig útitársunk a múltunk megismerésében és a jövőnk formálásában.

Mindig aktuális a kérdés: miért van szüksége egy nemzetnek arra, hogy a saját őshazáját megtalálja, hogy ismerje és tudja a múltját? Erre talán a legegyszerűbb válasz, hogy miközben keressük nemzetünk gyökereit, önmagunkra találunk, megismerjük s azonosulni tudunk az évszázadok hagyományaival, mert csak így lehetünk biztosak abban, hogy merre kell a jövőben elindulnunk, csak a múlt ismerete – természetesen összevetve a jelenből is építkező lehetőségekkel – jelölheti ki számunkra a reményteli jövőt.

Németh László a Mozgalom című írásában a következőképpen fogalmaz: „A történelem népekben él és népekben gondolkodik, népével az egyén földi

halhatatlanságának is vége, semmiféle nemzetközi megváltás sem mentheti meg a rajtunk átszálló életet a jövőnek, ha a népnek, melynek tagjai voltunk, magva szakad.”

Németh László szavai átvezetnek a jelenbe. Okot adnak arra, hogy elgondolkodjunk az utak, az egyéni, a közösségi utak hasznáról és fontosságáról, hogy tudjuk, hogy a történelem útjait csak a tudás, az előző korok emberének tudásával tudjuk felfedezni. Fontos, hogy az utak mentén biztos eligazító táblák vannak, amelyek irányítúként, mintegy felkiáltójelekként figyelmeztetnek az eligazodásban. Kőrösi Csoma Sándor nagy utazása is ilyen jel, és remény minden korban élő számára, hogy egy kis székely falu szülötte is képes arra, hogy jelentőset hagyjon az útokorra. De példa arra is, hogy az ember életében lehetnek kerülőutak, hogy ezen az úton igaz, ha fáradtsággal is, de ha kitartással haladunk végig, megtaláljuk az értelmét a küzdelemnek.

Itt, Kovásznán méltón őrzik a nagy kutató tudós emlékét, aki naponta üzen nekünk a múltból és élete példa számunkra a kitartásra, elhivatottságra, tudásvágyra, s leginkább a célok eléréséhez szükséges elszántságra.

Ma ünnepelünk! Ünnepeljük azt, ami az évszázadokon keresztül töretlenül fennmaradt, a kultúránk. A kultúra megtart és mindig biztos viszonyí-

tási pontunk. Az elmúlt századokban a háborúk, a politikák jöttek mentek, s rengeteg kárt okoztak a nemzeteknek, de erőt a folyamatos újrakezdéshez mindig a történelemben gyökerező kultúrából kapunk. A kultúra a hétköznapokban velünk élő, azt átszövő, folyamatosan építkező, meghatározó eleme az összetartozásunknak, gondolkodásunknak, jövőképünknek. Kőrösi Csoma Sándor élete, példája is ezt jelképezi számunkra. Elindul egy fiatal tudós sok ezer kilométerre, hogy megismerje azt a múltat és örökséget, amit hiányzó láncszemnek vél a nemzet történelmében, s útja során olyan új értéket hoz létre, mely világhírű elismerést biztosít számára, s nem csupán az ő nevét teszi ismertté a tudós világban, hanem a magyarságnak, a székelységnek is elismerést, ismertséget ad.

A kultúra biztosítja számunkra azokat az ünnepeket is, amelyek a hétköznapok gondjain – bajain való felemelkedést, a jövőről való gondolkodást jelenthetik mindannyiunknak. A kultúra jelentheti az utat, amelyet minden nemzedéknek be kell járni ahhoz, hogy minden nemzedék nevelhesse a maga Kőrösi Csoma Sándorát.

S hogyan gondolkozhatunk a jövőnkéről, amely számos csapdát és útvessztőt jelent a számunkra?

Természetesen erre a kérdésre lehetnek egyéni és közösségi válaszok, feleletet adhatnak a gazdaság és a politika szakemberei egyaránt. Én mindig a közösségi válaszokat keresem, s ezen belül is elsősorban azt, hogy hogyan tudjuk kultúránkat megőrizni, hogyan tudunk építkezni, mint magánember, mint pedig nemzetünk közössége. Sokszor borúlátóak vagyunk, s féltjük az egységesülő

Európától, a gazdaság, a társadalom viharaitól a kultúránkat. Magam azt képviselem, hogy éppen a kultúránk, szellemi és társadalmi örökségünk a garancia arra, hogy megőrizzük identitásunkat, hogy talpon maradjunk, hogy képesek legyünk átvinni azt a „túlso partra”. Csak ez út lehet a biztosíték arra, hogy nem csupán őrizni tudjuk az örökségünket, hanem gazdagítani is a nemzetek kultúráját, amelyben gyerekeink is megtalálják a jövőjüket. Ebben Kőrösi Csoma Sándor munkássága önmagában is meghatározó példa. A tudós felfedező a következő szerint gondolkodott: „Elhatároztam, hogy... egész életemet ... oly tudománynak szentelem, melyek a jövőben hasznára lehetnek az európai tudós világnak és különös világot vethetnek bizonyos, még homályban lévő adatokra nemzetem történetében.”

Tehát tudta, hogy egyszerre szolgálta mind az egyetemes, mind pedig a magyar tudományt és kultúrát. Egyúttal figyelmeztet a jövőre is, hogy történelmünk, kultúránk, értékeinek a jövő építő kövei.

Eötvös József Kőrösi Csoma Sándorra emlékezve így fogalmazott: „Adja az ég, hogy életének példája állhatatosságra s férfiúi kitartásra serkentse e hon gyermekeit; hogy neve, mely nemzetünk emlékkönyvének egyik legszebb lapján áll, mennél többet intsen arra, hogy a jövő kor csak ahhoz hű s állandó tiszteletében, ki híven s állandóan meg tudott maradni azon ösvényen, melyet munkásságának választott.”

Így legyen!!!